

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF FORMATION OF FUTURE SPECIALISTS' RESEARCH CULTURE

М. Князьян

The phenomenon of «research culture of personality» can be represented as a system of values, knowledge about the methodology and technology of research activity, ability to develop the creative potential in the profession.

The components of the research culture is the motivational (value of creativity, self-actualization, interest in scientific research), cognitive (knowledge of research methodology and its methods), activity (search operations as comparison, analysis, synthesis, abstraction, classification, generalization).

These components can be formed by means of research tasks (definition of subject, object, objectives, methods of research activity; analysis, comparison, systematization of different scientific approaches to resolve some problems; development of optimal methods of educational process at the school; reflection), for example: define the objectives, methods of research; name the pedagogical paradigms and theories; prepare a scientific report about the characteristics of the phenomenon; propose their own means of solving of problems, argument their didactic power; explain what is the novelty of your author's approach.

The perspective study is to analyze the international experience of formation of students' research culture.

Keywords: research culture of personality, research tasks.

ТЕХНОЛОГІЯ ВИМІРЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ОСВІТИ ДО ІНФОРМАЦІЙНО- АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК: 373.61

Ерсьозоглу І.

У статті представлено результати педагогічного експерименту з підготовки майбутніх менеджерів освіти до інформаційно-аналітичної діяльності в загальноосвітньому навчальному закладі, охарактеризовано етапи технології вимірювання рівнів підготовленості та розкрито особливості зазначених рівнів.

Ключові слова: майбутній менеджер освіти, інформаційно-аналітична діяльність, рівні підготовленості.

ТЕХНОЛОГИЯ ИЗМЕРЕНИЕ УРОВНЯ ПОДГОТОВЛЕННОСТИ БУДУЩИХ МЕНЕДЖЕРОВ ОБРАЗОВАНИЯ К ИНФОРМАЦИОННО- АНАЛИТИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

В статье представлены результаты педагогического эксперимента по подготовке будущих менеджеров образования к информационно-аналитической деятельности в общеобразовательном учебном заведении, охарактеризованы этапы технологии измерения уровней подготовленности и раскрыты особенности указанных уровней.

Ключевые слова: будущий менеджер образования, информационно-аналитическая деятельность, уровни подготовленности.

MEASUREMENT TECHNOLOGY LEVEL OF TRAINING FUTURE MANAGERS OF EDUCATION TO THE INFORMATIONAL AND ANALYTICAL ACTIVITY

Ismail Ersozoglu

The article presents the results of pedagogical experiment to prepare future managers of education for the information and analytical activities in secondary schools.

Characterized by the steps of measuring the levels of technology readiness and disclosed features of these levels. Identifies four levels of preparedness education to the future managers of information-analytical activities: high, sufficient, medium and low.

Постановка проблеми. Процес оптимізації діяльності установ державної освітньої системи в умовах ринкових відносин висуває нові вимоги до керівників навчальних закладів, зокрема до керівників загальноосвітніх навчальних закладів.

Сучасний керівник загальноосвітнього навчального закладу повинен бути здатним до зосередження на проблемах майбутнього, вмінні швидко реагувати на зміни і володіти великим арсеналом інформаційно-аналітичних умінь. Важливою умовою інформаційно-аналітичної діяльності є також використання інформаційно-комунікаційних технологій, які в управлінській діяльності сприяють своєчасному наданню оперативної інформації працівнику, який приймає рішення, з урахуванням її характеру; розробці рекомендацій за вибором рішень.

Аналіз актуальних досліджень. Питання інформаційно-аналітичної діяльності відображено в працях таких вчених: І. Захарова, В. Гуменюк, О. Карпенко, С. Кумицький, І. Кузнецов, Є. Степанов, І. Корнєєв, П. Конотопов, Ю. Курносов, О. Додонов, В. Путятін, В. Валетчик, В. Варенко, Л. Петренко, О. Матвієнко та ін. Зокрема, вивчаються: основи інформаційно-аналітичної діяльності (І. Захарова), інформаційне забезпечення управління загальноосвітнім навчальним закладом (В. Гуменюк), інформаційно-аналітична діяльність у сфері державного управління (О. Карпенко), інформація, пошук, аналіз, захист в інформаційно-аналітичній діяльності (І. Кузнецов), інформаційно-аналітична діяльність в прийнятті управлінських рішень (О. Додонов, В. Путятін, В. Валетчик), різновиди інформаційно-аналітичної діяльності, її методи, об'єкти та суб'єкти (В. Варенко), алгоритм інформаційно-аналітичної діяльності (Л. Петренко).

Метою статті є презентація результатів педагогічного експерименту з підготовки майбутніх менеджерів освіти до інформаційно-аналітичної діяльності в загальноосвітньому навчальному закладі.

Виклад основного матеріалу. Технологія підготовки майбутніх менеджерів освіти до інформаційно-аналітичної діяльності в загальноосвітніх навчальних закладах здійснювалась через констатувальний, формувальний і підсумковий етапи експерименту.

Перший етап констатувального експерименту – орієнтувально-пошуковий. Його метою було вивчення стану підготовки майбутніх менеджерів освіти до інформаційно-аналітичної діяльності, який передбачав проведення анкетування з метою самооцінки підготовленості менеджерів освіти щодо здійснення інформаційно-аналітичної діяльності та аналізу навчальних програм підготовки майбутніх менеджерів освіти до інформаційно-аналітичної діяльності у процесі фахової підготовки у вищому навчальному закладі зі спеціальності 8.18010020 «Управління навчальним закладом».

Метою другого (діагностувального) етапу констатувального експерименту було визначення рівня підготовленості майбутніх менеджерів освіти до інформаційно-аналітичної діяльності у загальноосвітніх навчальних закладах, і презентацію результатів експериментального дослідження. Для досягнення мети зазначеного етапу – до кожного з виокремлених нами критеріїв (знання, уміння, комунікація, автономність і відповідальність) підготовленості майбутніх менеджерів освіти до інформаційно-аналітичної діяльності в загальноосвітніх навчальних закладах з відповідними показниками були розроблені експериментальні тестові завдання та кейси.

На другому – *формуальному* – етапі було розроблено та експериментально перевірено ефективність запровадження структурно-функціональної моделі підготовки майбутніх менеджерів освіти до інформаційно-аналітичної діяльності у загальноосвітніх навчальних закладах. У зазначеній моделі описані: а) педагогічні умови підготовки майбутніх менеджерів освіти до інформаційно-аналітичної діяльності у загальноосвітніх навчальних закладах; б) етапи підготовки майбутніх менеджерів освіти до інформаційно-аналітичної діяльності у загальноосвітніх навчальних закладах з визначенням мети, навчальних цілей, змісту, форм, методів навчання.

На третьому – *підсумковому* – етапі було проведено підсумкове опитування майбутніх менеджерів освіти експериментальної і контрольної груп. За результатами опитування було визначено ефективність запровадження методики підготовки майбутніх менеджерів освіти до інформаційно-аналітичної діяльності у загальноосвітніх навчальних закладах. Зазначена ефективність вираховувалася за результатами коефіцієнтів підготовленості майбутніх менеджерів освіти у межах кожного критерію, а також відповідно до загальних рівнів та індексу підготовленості майбутніх менеджерів освіти до інформаційно-аналітичної діяльності.

За результатами проведеного анкетування та аналізу програм підготовки майбутніх менеджерів освіти до інформаційно-аналітичної діяльності у загальноосвітніх навчальних закладах можна констатувати, що більшість майбутніх менеджерів освіти потребують навчально-методичної допомоги з питань здійснення інформаційно-аналітичної діяльності при вирішенні професійних завдань у загальноосвітньому навчальному закладі. Сьогодні відсутня цілеспрямована підготовка менеджерів освіти до інформаційно-аналітичної діяльності у загальноосвітніх навчальних закладах, що саме й спонукало нас до розробки методики навчання майбутніх менеджерів до інформаційно-аналітичної діяльності. Доцільним вважаємо введення спецкурсу з інформаційно-аналітичної діяльності майбутніх менеджерів освіти, який сприяв би удосконаленню вмій та навичок застосування різних інструментів та процедур інформаційної аналітики при вирішенні проблемних завдань у загальноосвітньому навчальному закладі.

За результатами констатувального експерименту здійснювалися відповідні обчислення: по-перше, вираховувалися коефіцієнти сформованості кожного критерію підготовленості; по-друге, обчислювалися загальні рівні підготовленості майбутніх менеджерів освіти до інформаційно-аналітичної діяльності; по-третє, обчислено індекс підготовленості майбутніх менеджерів освіти до інформаційно-аналітичної діяльності.

Розглянемо більш детально кількісні та якісну характеристику рівнів підготовленості майбутніх менеджерів освіти до інформаційно-аналітичної діяльності.

Високий /творчий (90-100 балів) рівень. *Теоретична підготовка:* вільно володіє навчальним матеріалом (сутностями понять «аналіз», «інформація», «інформаційно-аналітична діяльність», «інформаційно-аналітична робота», «інформаційно-аналітична система», «інформаційно-аналітичне забезпечення», «інформаційні ресурси», «інформаційні продукти», «інформаційні технології»); теоретичними основами інформаційно-аналітичної діяльності, алгоритмом здійснення інформаційно-аналітичних досліджень та інструментарієм; обізнаний з організаційно-правовими засадами управління інформаційно-аналітичною діяльністю в ЗНЗ та її здійснення; вільно відбирає види і методи аналізу.

Практична підготовка: вміє застосовувати набуті знання в навчальному процесі та втілювати їх у подальшу управлінську діяльність, наявні уміння здійснювати інформаційну аналітику із застосуванням науково визнаних процедур, забезпечує комунікацію суб'єктів освітнього процесу в ЗНЗ, застосовуючи якісні інформаційні продукти та послуги, здатний критично оцінювати проблеми, що пов'язані зі здійсненням інформаційно-аналітичної діяльності в ЗНЗ.

Достатній / конструктивно-варіативний (74-89 балів). *Теоретична підготовка:* вільно володіє матеріалом (сутностями понять «аналіз», «інформація», «інформаційно-аналітична діяльність», «інформаційно-аналітична робота», «інформаційно-аналітична система», «інформаційно-аналітичне забезпечення», «інформаційні ресурси», «інформаційні продукти», «інформаційні технології»), але допускає огріхи; знання теоретичних основ інформаційно-аналітичної діяльності, організаційно-правових засад управління інформаційно-аналітичною діяльністю в ЗНЗ, алгоритму здійснення інформаційно-аналітичних досліджень та інструментарію потребують уточнення; вільно відбирає види і методи аналізу, однак наявні огріхи.

Практична підготовка: не завжди доречно застосовує набуті знання в навчальному процесі та втілює їх у подальшу управлінську діяльність, але має стійкі навички виконання завдання. Наявні уміння здійснювати інформаційну аналітику із застосуванням науково визнаних процедур, забезпечує комунікацію суб'єктів освітнього процесу в ЗНЗ, застосовуючи якісні інформаційні продукти та послуги, здатний критично оцінювати проблеми, що пов'язані зі здійсненням інформаційно-аналітичної діяльності в ЗНЗ, виправляє помилки, серед яких є суттєві, однак не завжди спроможний обґрунтувати, дібрати аргументи для підтвердження думок.

Середній /репродуктивний (60-73 бали). *Теоретична підготовка:* володіє навчальним матеріалом поверхово, знайомий з основними сутностями понять (сутностями понять «аналіз», «інформація», «інформаційно-аналітична діяльність», «інформаційно-аналітична робота», «інформаційно-аналітична система», «інформаційно-аналітичне забезпечення», «інформаційні ресурси», «інформаційні продукти», «інформаційні технології»); наявні знання теоретичних основ інформаційно-аналітичної діяльності, організаційно-правових засад управління інформаційно-аналітичною діяльністю в ЗОШ, алгоритму здійснення інформаційно-аналітичних досліджень та інструментарію, але не завжди доречно відбирає види і методи аналізу, припускає помилки.

Практична підготовка: має елементарні нестійкі навички виконання завдання, не завжди доречно застосовує набуті знання в навчальному процесі та втілює їх у подальшу управлінську діяльність, наявні уміння здійснювати інформаційну аналітику із застосуванням науково визнаних процедур, забезпечувати комунікацію суб'єктів освітнього процесу в ЗНЗ, застосовуючи інформаційні продукти та послуги, але допускає значні огріхи. Здатний оцінювати проблеми, що пов'язані зі здійсненням інформаційно-аналітичної діяльності в ЗНЗ, однак не завжди спроможний критично обґрунтувати, дібрати аргументи для підтвердження думки.

Низький / рецептивно-продуктивний (1-59 балів). *Теоретична підготовка:* має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу, відсутні сформовані уміння та навички, під час відповіді допускає суттєві помилки.

Практична підготовка: планує та виконує частину завдання, недоречно застосовує набуті знання в навчальному процесі, не використовує додаткову інформацію для реалізації поставлених перед ним завдань; допускає значні огріхи у порівняннях. Володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

Порівняльні кількісні дані щодо рівнів підготовленості майбутніх менеджерів освіти до інформаційно-аналітичної діяльності в загальноосвітніх навчальних закладах до і після навчання подано на рис. 1.

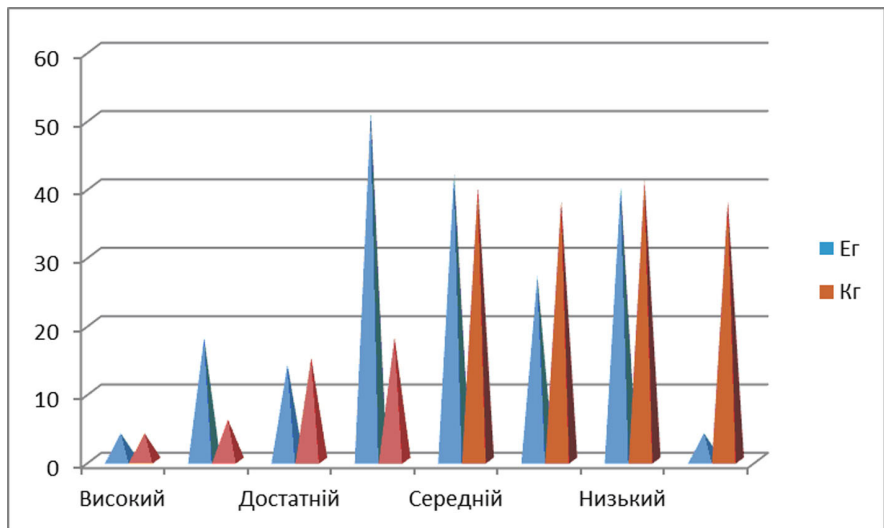

Рис. 1. Рівні підготовленості майбутніх менеджерів освіти до інформаційно-аналітичної діяльності на прикінцевому етапі (%)

Як бачимо з рис. 1, у майбутніх менеджерів освіти ЕГ відбулися значні позитивні зміни щодо рівнів підготовленості майбутніх менеджерів освіти до інформаційно-аналітичної діяльності в загальноосвітніх навчальних закладах. Так, відтепер високого рівня досягли 18% майбутніх менеджерів освіти (було тільки 4%), достатнього – 51% (було 14%) майбутніх менеджерів освіти. На середньому рівні залишилося 27% (було 42%), на низькому – 4% (було 40%). Щодо майбутніх менеджерів освіти КГ, то на прикінцевому етапі у них також відбулися певні позитивні зміни під впливом навчання, але незначні. Так, високий рівень підготовленості майбутніх менеджерів освіти до інформаційно-аналітичної діяльності в загальноосвітніх навчальних закладах виявлено у 6% майбутніх менеджерів освіти (було 4%); достатній у 18% (було 15%); на середньому рівні залишилося 38% (було 40%) і на низькому – 38% (було 41%) майбутніх менеджерів освіти.

Нами було обчислено на прикінцевому етапі індекс підготовленості майбутніх менеджерів освіти до інформаційно-аналітичної діяльності в загальноосвітніх навчальних закладах після спеціального навчання аналогічно як і до навчання. Якщо індекс підготовленості майбутніх менеджерів освіти до інформаційно-аналітичної діяльності в загальноосвітніх навчальних закладах до навчання становить: Ігр.гот. (Ег) = 1,84 (середній рівень), Ігр.гот. (Кг) = 1,81 (середній рівень), то після навчання Ігр.гот. (Ег) = 2,83 (достатній рівень), Ігр.гот. (Кг) = 1,91 (середній рівень). Таким чином, отримані дані після формулюючого експерименту свідчать про суттєву різницю між результатами експериментальної та контрольної груп. Якщо в контрольній групі відбулися несуттєві зміни (середній рівень), то в експериментальній групі майбутні менеджери освіти досягли достатнього рівня, що свідчить про ефективність використання розробленої методики підготовки майбутніх менеджерів освіти до інформаційно-аналітичної діяльності в загальноосвітніх навчальних закладах.

Висновки. Як свідчать експериментальні дані, у процесі підготовки майбутніх менеджерів освіти до інформаційно-аналітичної діяльності в загальноосвітніх навчальних закладах (експериментальній групі) відбулися позитивні якісні зміни, відтепер вони свідомо використовували процедури інформаційної аналітики, основні види та методи аналізу, інформаційно-аналітичні технології, враховували ситуацію, умови, мету, вільно оперували теоретичним матеріалом, самостійно виправляли помилки, знаходили власні недоліки, які виправляли у процесі, чого не спостерігалось на констатувальному етапі. Аналіз тестових завдань показав, що майбутні менеджери освіти контрольної групи були допущені ті самі помилки у тих же завданнях.

Проведений математико-статистичний аналіз засвідчив про вдало дібрані серії завдань, які поступово ускладнюються та безпосередньо пов'язані між собою, про ефективність використання запропонованої нами методики щодо підготовки майбутніх менеджерів освіти до інформаційно-аналітичної діяльності в загальноосвітніх навчальних закладах.

MEASUREMENT TECHNOLOGY LEVEL OF TRAINING FUTURE MANAGERS OF EDUCATION TO THE INFORMATIONAL AND ANALYTICAL ACTIVITY

Ismail Ersozogl

Abstract. The article presents the results of pedagogical experiment to prepare future managers of education for the informational and analytical activities in secondary schools.

Characterized by the steps of measuring the levels of technology readiness and disclosed features of these levels. Identifies four levels of preparedness education to the future managers of information-analytical activities: high, sufficient, medium and low.

Technology training future managers of education to information and analytical work in secondary schools was carried out by states and forming the final stages of the experiment. The first stage of ascertaining experiment - roughly retrieval. The aim was to study the phase state of preparation of the future managers of education for the information and analytical activities.

On the second – forming – stage was developed and experimentally verified the effectiveness of the implementation of the methodology for future education managers to information and analytical activities in secondary schools. The core of the methodology for future education managers to information and analytical work in secondary schools is a model. Criteria and indicators of preparedness education to the future managers of information-analytical activities.

On the third – final – stage determined the effectiveness of the implementation of the methodology for future education managers to information and analytical activities in secondary schools.

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН

УДК: 378+37-044.247

Наджафова Севіндж

У статті охарактеризовано сучасні підходи до визначення сутності поняття «педагогічна інтеграція», уточнено поняття «іноземні громадяни», проаналізовано сучасні аспекти педагогічної інтеграції у процесі підготовки іноземних громадян.

***Ключові слова:** інтеграція, педагогічна інтеграція, іноземні громадяни.*

СОВРЕМЕННЫЕ АСПЕКТЫ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ИНТЕГРАЦИИ В ПРОЦЕССЕ ПОДГОТОВКИ ИНОСТРАННЫХ ГРАЖДАН

В статье охарактеризованы современные подходы к определению сущности понятия «педагогическая интеграция», уточнено понятие «иностранцы», проанализированы современные аспекты педагогической интеграции в процессе подготовки иностранных граждан.

***Ключевые слова:** интеграция, педагогическая интеграция, иностранные граждане.*

MODERN ASPECT OF THE PEDAGOGICAL INTEGRATION IN THE TRAINING OF FOREIGN NATIONALS

Nadjafova Sevindg

The article describes the modern approaches to the definition of the concept of «educational integration», clarified the concept of «foreigners». Analyzed aspects of modern pedagogical integration in the process of preparation of foreign citizens.